

Silvestrova zdravica

Igo Gruden

Mordà smo zadnjikrat nocoj se zbrali
tovariši brez doma na obali:
zakaj nihčè slovesa ne zapoje?
Naj čas prekolje se in gre na dvoje:
a preden nas vihar svetá zajaše,
nalijmo do vrhá poslednje čaše.

Na Daljnem vzhodu in ob Pacifiku
pogažen gine človek na umiku,
na pôlnoč v Teruelu ne pozvanja.
Živi ta svet še ali blodno sanja?
Nocoj naj žalost srca nam prebôde —
tovariši smo ene si usode.

Kot z doma novoletni zvon na tuje
srcé naj glas umirajočih čuje;
odpró naj misli se nam v žive rane,
trpeče za vse množice neznane:
smrt v Teruelu, strah pred njo v Kantonu,
nji čaše dvignimo na svet — v zatonu.

Tovariši, polnočna ura udarja,
pošastne, blodne mi privide ustvarja:
V noč mimo nas ob tužnem zvoku udarcev
dvanajst gre mesecev — mrliških starcev
in smrt na kljusetu za njimi jaše.
Do dnà izpijmo te pogrebne čaše —

in za usodo novega sveta
jih treščimo ob tla!

Ob slovesu

Igo Gruden

V slovo srcé zavzdihnilo je mirno:
takó bom sam, gospa, nekoč umiral,
v najtišjo noč za zarjo šel večerno.

Ko da za tujko vrata sem zapiral,
mi je biló, ko hodil sem pò sobi,
za vami nisem z okna se oziral.

Od streh so v sneg se spuščali golobi,
in kot za vas, mi žal je bilo zanje,
prezeble v sivi, jútranji svetlobi.

Za hip sem videl vas kot dni nekdanje:
odprli so v objem se nežni listi
in rože vonj mi bil je — kakor sanje.

Kdo bil bolj srečen je ob uri tisti!
A v nežnem sem prevaran bil objetju
za vonj ljubezni in za sen svoj čisti.

Ko svet je spet duhtel v omamnem cvetju,
na okno ste potrkali mi v noči;
odprl sem vam kot lastovki v poletju

in vas tolažil: O, nikar ne joči,
saj vsi smo v svojih blodnih zmotah bedni,
a nič na svetu naju več ne loči.

Zdaj ste vtonili v megli nepregledni,
ostavili v zavesti me nevšečni,
da niste ene moje misli vredni.

Čeprav ste danes, kakor jaz, nesrečni,
ker se je gnezdo lažnih sanj razdrlo,
kjerkoli ste, bodite z drugim srečni:

za vedno je za vas srcé umrlo.

Dve razdobji fašizma na Slovenskem

A. Poljanec

Uvodoma je potrebno izpregovoriti nekaj besedi, ki ne veljajo posebej našemu domačemu fašizmu, marveč naj pripomorejo k boljšemu razumevanju fašistične ideologije.

V svojem, do zdaj morda sploh najboljšem delu o fašizmu, je Anglež P. Dutt dejal: „Vsi smotri modernega kapitalizma tvorijo v bistvu in v ka celoto smotrov fašizma... Specifično črto absolutnega fašizma predstavlja sredstva, ki se jih poslužuje zaradi uresničenja teh smotrov nova socialna in politična organizacija, zgrajena, da bi jih uresničila.

Kadar so se v preteklih časih pojavljale gospodarske krize, so bili kronični pojavi, ki so se vrstili v več ali manj enakomernih presledkih